

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową międzynarodową

Umowa pomiędzy Rządami Królestwa Danii, Republiki Estońskiej, Republiki Finlandii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Rzeczypospolitej Polskiej, Federacji Rosyjskiej oraz Królestwa Szwecji dotycząca przywilejów i immunitetów Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku (zwana dalej: Umową) została przyjęta w Helsinkach dnia 2 lutego 1998 r. Depozytariuszem Umowy jest Rząd Finlandii. Sygnatariuszami Umowy są: Królestwo Danii, Republika Estońska, Republika Finlandii, Republika Litewska, Republika Łotewska, Rzeczpospolita Polska, Republika Federalna Niemiec i Królestwo Szwecji. Ze strony polskiej Umowę podpisał Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Helsinkach, pan Józef Wiejacz. Stronami Umowy są Republika Estońska, Republika Finlandii, Republika Federalna Niemiec, Republika Łotewska, Republika Litewska i Królestwo Szwecji. Do chwili obecnej Umowy nie ratyfikowały Rzeczpospolita Polska i Królestwo Danii. Federacja Rosyjska przystąpiła do Umowy w dniu 23 maja 2008 r.

Zasadniczym celem Umowy jest uregulowanie spraw związanych zakresem przywilejów i immunitetów dotyczących funkcjonowania Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku i członków jej personelu, w tym Sekretarza Wykonawczego, na terytoriach Państw-Stron Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego. Powyższe kwestie nie są regulowane przez samą Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego. Rozwiązanie wynikające z przedmiotowej Umowy pozwoli kompleksowo i szczegółowo uporządkować całość spraw formalno-prawnych związanych ze stosunkami pomiędzy Komisją Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku oraz członkami jej personelu a Państwem-Stroną Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich Komisji.

Postanowienia niniejszej Umowy są zgodne z przyjętymi obecnie w tym zakresie standardami stosowanymi przez organizacje międzynarodowe. Odnosi się to między innymi do kwestii uznania osobowości prawnej Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku, którą reguluje artykuł 2 Umowy, stawiając ją na równym poziomie z innymi organizacjami międzynarodowymi. Umowa reguluje postanowienia dotyczące rozwiązań podatkowych i celnych, których celem jest przyznanie Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku zwolnień z podatków i innych opłat w zakresie wykonywanych przez nią funkcji urzędowych.

2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Komisja Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku została utworzona na mocy Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzonej w Helsinkach dnia 22 marca 1974 r. (Dz. U. z 1980 r. Nr 18, poz. 64). Jej sygnatariuszami były wszystkie ówczesne kraje nadbałtyckie (Dania, Finlandia, Niemiecka Republika Demokratyczna, Republika Federalna Niemiec, Polska, Szwecja, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich). Polska Rzeczpospolita Ludowa ratyfikowała Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego w dniu 8 listopada 1979 r. Konwencja weszła w życie w dniu 3 maja 1980 roku. Konwencja z dnia 22 marca 1974 r. została zastąpiona przez Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzoną w Helsinkach dnia 9 kwietnia 1992 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 346), która została ratyfikowana przez Polskę w dniu 8 października 1999 r. i stanowi element prawa międzynarodowego od dnia 17 stycznia 2000 r. Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego z dnia 9 kwietnia 1992 r. również zawiera postanowienia dotyczące utworzenia Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku, dając tym samym podstawy prawne do jej działania.

Członkami Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku są wszystkie Strony Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, tj.: Królestwo Danii, Republika Estońska, Republika Finlandii, Republika Litewska, Republika Łotewska, Republika Federalna Niemiec, Rzeczpospolita Polska, Królestwo Szwecji, Federacja Rosyjska oraz Wspólnota Europejska. Biuro Komisji, zwane Sekretariatem, mieści się w Helsinkach.

Umowa, dotycząca przywilejów i immunitetów Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku, której celem jest usprawnienie i zapewnienie skuteczności wypełniania funkcji przez Komisję, nie została dotychczas ratyfikowana przez Polskę. Kwestie związane z przywilejami i immunitetami dotyczącymi funkcjonowania Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku i członków jej personelu na terytoriach Państw-Stron Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego nie są również regulowane przez samą Konwencję. Umowa zawiera przepisy o charakterze formalnym i jedynie powiększa grupę osób korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych w Rzeczypospolitej Polskiej. Dla wykonania postanowień Umowy nie jest wymagane dokonywanie zmian w obowiązującym ustawodawstwie.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne, związane z wejściem w życie Umowy, wraz z określeniem źródeł finansowania

Wejście w życie przedmiotowej Umowy nie spowoduje skutków społecznych i gospodarczych dla Rzeczypospolitej Polskiej. Politycznym skutkiem jej wejścia w życie będzie uporządkowanie i uregulowanie stosunków administracyjno-prawnych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Komisją Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku w zakresie przywilejów i immunitetów obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w stosunku do samej Komisji i jej pracowników. Postanowienia Umowy nie naruszają ani nie ograniczają innych zobowiązań międzynarodowych zawartych pomiędzy Komisją Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku i Rzeczpospolitą Polską.

W zakresie podatku od towarów i usług w stosunku do organizacji międzynarodowych Komisji zostaną przyznane preferencje wynikające z § 11 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 212, poz. 1336). Przepis ten przewiduje zastosowanie obniżonej do wysokości 0 % stawki podatku VAT od dostaw towarów lub świadczenia usług dla celów służbowych organizacji międzynarodowych posiadających siedzibę lub przedstawicielstwo na terytorium innego państwa członkowskiego. Organizacje międzynarodowe, posiadające przedstawicielstwo lub siedzibę na terytorium Polski, mogą również występować o zwrot podatku VAT na podstawie przepisu

§ 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 września 2005 r. w sprawie przypadków i trybu zwrotu podatku od towarów i usług przedstawicielstwom dyplomatycznym, urzędom konsularnym, członkom personelu tych przedstawicielstw i urzędów, a także innym osobom zrównanym z nimi na podstawie ustaw, umów lub zwyczajów międzynarodowych (Dz. U. Nr 193, poz. 1618).

4. Wyjaśnienie wyboru trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową międzynarodową

Proponuje się, aby właściwym dla ratyfikacji przez Rzeczypospolitą Polską przedmiotowej Umowy był tryb, o którym mowa w art. 89 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2000 r. Nr 39, poz. 443 i z 2002 r. Nr 216, poz. 1824), tj. ratyfikacja za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacja umowy międzynarodowej wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy spraw uregulowanych w ustawie. Przyznanie przywilejów i immunitetów dotyczy praw i wyłączeń, których przyznanie może nastąpić jedynie w akcie rangi ustawowej, dlatego też przyjęcie zaproponowanego trybu ratyfikacji jest w pełni uzasadnione. Ponadto niniejsza Umowa przyznaje osobowość prawną Komisji Helsińskiej. Ten sam tryb ratyfikacji został zastosowany między innymi w przypadku Szóstego Protokołu do Porozumienia Ogólnego w sprawie przywilejów i immunitetów Rady Europy, sporządzonego dnia 5 marca 1996 r. w Strasburgu oraz Protokołu o przywilejach i immunitetach Europejskiej Organizacji Badań Jądrowych, sporządzonego dnia 18 marca 2004 r.

a) Podmioty prawa krajowego, których dotyczy Umowa międzynarodowa

Umowa swymi postanowieniami odnosi się do obywateli Rzeczypospolitej Polskiej będących pracownikami Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku oraz pozostałych członków personelu Komisji. Ponadto w zakresie ustalonych przywilejów i immunitetów (odpowiednio artykuł 9 i 10) Umowa odnosi się do przedstawicieli Państw-Stron Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego oraz ekspertów podczas wykonywania prac na rzecz Komisji.

- b) Sposób, w jaki Umowa międzynarodowa dotyczy spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym

Umowa powiększa grupę osób korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uznaje osobowość prawną Komisji Helsińskiej.

- c) Środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Umowy międzynarodowej

W celu wykonania Umowy nie będzie konieczne wprowadzanie zmian w ustawodawstwie wewnętrznym. Nie zajdzie również potrzeba wydawania dodatkowych aktów normatywnych.